

DIO TREĆI

Član 25.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovi Standardi stupaju na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim novinama entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 01-39-2427/13

26. juna 2013. godine

Sarajevo

Ministar

Mr. sc. **Damir Ljubić**, s. r.

Na temelju članka 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09) i članka 55. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/02 i 102/09), a u vezi s provođenjem Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, ministar za ljudska prava i izbjeglice donosi akt

STANDARDI**ZA SANIRANJE I IZGRADNJU STAMBENIH JEDINICA I OBJEKATA U SVRHU STAMBENOG ZBRINJAVANJA ROMA U BiH****DIO PRVI**

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim standardima za saniranje i izgradnju stambenih jedinica i objekata u svrhu zbrinjavanja Roma u BiH (u daljem tekstu: Standardi), utvrđuje se sadržaj i veličina stambene jedinice prema broju članova kućanstva, te vrsta i obim radova za saniranje-poboljšanje uvjeta stanovanja i izgradnju stambenih objekata.
- (2) Mjerodavnom općinskom organu i ostalim predstavnicima lokalne zajednice kao i njihovim partnerima, te stručnim institucijama, ovim standardima se daju smjernice za izradu projekata i procjene vrijednosti saniranja i izgradnje stambenih objekata.

Članak 2.

(Korištenje izraza)

- (1) U tekstu što slijedi, izraz "stambena jedinica" se koristi u značenju dijela stambenog objekta koji je organiziran sukladno članku 5. ovih standarda, a neto površina istog može biti jednaka ili različita od neto površine stambenog objekta kojem pripada.

DIO DRUGI**POGLAVLJE I. (SANIRANJE, IZGRADNJA, SADRŽAJ I VELIČINA STAMBENE JEDINICE)**

Članak 3.

(Saniranje objekata)

- (1) U okviru postojećeg gabarita objekta koji se sanira, formira se useljiva stambena jedinica, prema broju članova kućanstva, osnovnog sadržaja: dnevni boravak, kuhinja, kupaonica sa zahodom i hodnik, za 1 do 2 člana kućanstva. Za svakog narednog člana kućanstva obnavlja se ½ sobe/manja soba, a za dva naredna člana soba, itd.
- (2) Ukoliko je postojeći objekat većih tlocrtnih dimenzija i katnosti od stambene jedinice iz prethodnog stavka, prema potrebi sanira se i krov (krovnna konstrukcija i pokrov) iznad ukupne površine stana.

Članak 4.

(Izgradnja novih objekata)

- (1) Lokaciju za izgradnju novog objekta određuje općina.

Članak 5.

(Sadržaj i veličina stambene jedinice)

- (1) Kod izgradnje novog stambenog objekta sadržaj i veličina stambene jedinice određuje se prema broju članova kućanstva.
- (2) Minimalni sadržaj za izgradnju nove stambene jedinice (objekta) temeljen je na veličini kućanstva od 1 do 3 člana, određuje se kao *osnovni sadržaj* i treba da sadrži: dnevni boravak, kuhinju (ili dnevni boravak sa kuhinjom), ½ sobe, kupaonicu sa zahodom i hodnik. U cilju racionaliziranja preporučuje se objedinjavanje dnevnog boravka i kuhinje u jednu prostoriju.
- (3) Minimalni sadržaj stambene jedinice, prema *osnovnom sadržaju* iz prethodnog stavka i broju članova kućanstva, određuje se:
- Za jednog, dva ili tri člana kućanstva (*osnovni sadržaj*), dnevni boravak, kuhinja, ½ sobe, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za četiri člana kućanstva, dnevni boravak, kuhinja, soba, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za pet članova kućanstva, dnevni boravak, kuhinja, soba, ½ sobe, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za šest članova kućanstva, dnevni boravak, kuhinja, dvije sobe, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za sedam članova kućanstva, dnevni boravak, kuhinja, dvije sobe, ½ sobe, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za osam članova kućanstva, dnevni boravak, kuhinja, tri sobe, kupaonica sa zahodom i hodnik.
 - Za svakog naredog člana kućanstva dodaje se ½ sobe, a za dva naredna člana, soba.
- (4) Površina prostorija unutar stambene jedinice se određuje kako slijedi:

Prostorija	Preporučljive površine od - do
Dnevni boravak	15 - 18 m ²
Kuhinja ili	4,5 - 6 m ²
Dnevni boravak sa kuhinjom	18 - 24 m ²
Spavaonica	11 - 14 m ²
½ sobe	6 - 9 m ²
Kupaonica	3,3 - 4,4 m ²
Hodnik	3,2 - 7,0 m ²

Napomena: Ako je projektirana prostorija (soba) manja od 11 m² smatrat će se ½ sobe.

POGLAVLJE II. (OBIM I VRSTA RADOVA)

Članak 6.

(Konstrukcija objekta)

- (1) Ako postoji konstrukcija ili dio konstrukcije objekta koja zadovoljava uvjete statičke stabilnosti konstrukcija se zadržava i sanira sa materijalima po uzoru na postojeću konstrukciju.
- (2) Ukoliko je konstrukcija statički nestabilna ili ne postoji, gradi se objekt iznova sukladno članku 4. ovih standarda.
- (3) Temeljenje novih objekata izvoditi prema inženjersko-geološkim, geotehničkim karakteristikama tla i klimatskim uvjetima.
- (4) Nosiva konstrukcija, kod izgradnje objekta iznova, sastoji se od trakastih temelja, vanjskih nosivih zidova debljine 25 cm. Unutarnji nosivi zidovi su minimalne debljine 20 cm. Svi nosivi zidovi se međusobno ukružuju vodoravnim i okomitim serklažima.
- (5) Konstrukciju objekta projektirati i izvesti sukladno tehničkim propisima iz oblasti građenja i propisima za građenje u seizmičkim područjima koji važe za zonu u kojoj se objekt gradi.

Članak 7.

(Krovovi)

- (1) Kosi krovovi izrađuju se od drvene četinarske građe I ili II klase. Oslonci podrožnica u polju krova oslanjaju se u pravcu (projekciji) nosivih zidova uz dozvoljena odstupanja do 20 cm od ivice zida. Krovni vezači postavljaju se u pravcu osovine rogova i obostrano okružuju "klijestima". Klijesta se upuštaju usijecanjem za 2 cm prema podrožnici u širini podrožnice. Streha-prepust krova uz zabatne zidove izvodi se sa rogovima uz zabatni zid i na ivici krova. Minimalna širina strehe u projekciji 75 cm. Potkov strehe izvodi se lamperijom $d=12$ mm sa postavljanjem po rogovima ili između rogova. Dijelovi drvene konstrukcije vidljive na fasadi premazuju se dva puta zaštitnom bojom.
- (2) Kod saniranja i izgradnje novih objekata individualnog tipa, za pokrovni materijal koristi se materijal tipičan za područje gradnje.
- (3) Svi otvori ispod strehe i na tavanskim zidovima zatvaraju se radi zaštite od vjetera i podizanja krovnog pokrivača.
- (4) Dimnjak iznad krova se izvodi minimalno 50 cm iznad sljemena ili 100 cm okomito mjereno na kosu plohu krova.
- (5) Na rubove dvovodnog krova postavlja se čeonna daska i opšiva limom (vjetar lajsna). Presjecišta viševodnih slivnih površina (uvale) kao i svi prodori kroz krovnu plohu se opšivaju pocinčanim limom. Na strehu krova postavljaju se vodoravni oluci. Okomite oluke postaviti na poziciju gdje će voda prirodnim padom oticati od objekta.

Članak 8.

(Vanjski zidovi i fasada)

- (1) Za obnavljanje i popravke oštećenih dijelova postojećih zidova upotrebljava se identičan materijal ili odgovarajući zamjenski u istoj debljini zida. Kod objekata koji se izvode iznova koristi se šuplji opekarski blok širine zida 25 cm.
- (2) Na fasadne zidove postavlja se termo fasada od ekspaniranog polistirena, EPS $d=8$ cm, sa završnom obradom od vodoodbojne tankoslojne žbuke.

Članak 9.

(Vanjski otvori)

- (1) Vanjski otvori se zatvaraju prozorima ostakljenim termoizolacionim staklom (min. $4+12+4$ mm). Konstrukciju prozora definira projektant uz ograničenja kod odabira materijala. Za drvo, troslojno lamelirani profil presjeka 68/82 mm, a za PVC profil sa 4 do 5 komora ojačanih čeličnom jezgrom.
- (2) Na parapet prozora sa unutarnje i vanjske strane postavlja se odgovarajuća prozorska klupica.
- (3) Vanjska vrata izrađuju se od četinarskog drveta prve klase troslojno lamelirani profil sa krilom vrata od punog drveta ili vrata od PVC profila sa 4 do 5 komora, ojačanih čeličnim jezgrom. Parapet krila vrata od drveta, sa vanjske strane oblaže se limenim opšavom sa okapnim profilom. Okov vrata izvesti prema sandardima sa cilindar bravom.
- (4) Stolarske pozicije premazuju se 2x lazurnom bojom.

Članak 10.

(Unutarnja vrata)

- (1) Štok vrata od punog drveta sa ugrađenom zaptivnom brtvom. Krilo vrata obostrano šperovano i furnirano, sa sačastom ispunom. Okov vrata prema standardima sa običnom bravom.
- (2) Između dovratnika postavlja se prag od tvrdog drveta (npr. bukva). Ukoliko u kućanstvu ima invalidna osoba koja koristi invalidska kolica onda se ne izvode pragovi.

U tom slučaju se postavljaju prelazne podne lajsne na mjestu sučeljavanja različitih podnih obloga.

Članak 11.

(Unutarnji zidovi)

- (1) Debljina novih pregradnih zidova minimalno 12 cm. Ukoliko se u pregradne zidove postavlja instalacija vodovoda i kanalizacije, debljina zida je 14 cm.
- (2) Svi unutarnji zidovi u prostorijama koje se obnavljaju, žbukaju se grubom i finom žbukom u ukupnoj minimalnoj debljini 2 cm.
- (3) Zid kupaonice grubo se žbuka i oblaže keramičkim pločicama u minimalnoj visini 150 cm, a iznad kade ili tuša minimalno 200 cm od razine poda.
- (4) Zid kuhinje oblaže se u visini od minimalno 60 cm, na visini donje ivice od poda 75 cm u dijelu iznad sudopera, mjesta el. štednjaka i radnog dijela. Minimalna dužina oblaganja je 2 m.

Članak 12.

(Stropovi)

- (1) Oštećeni stropovi gdje nije ugrožena stabilnost saniraju se i obrađuju prema datim uvjetima.
- (2) Kod nove izgradnje, strop-tavanica se izvodi (polu-montažno) sa nosivim gredicama i ispunom od šupljih opekarskih elemenata i tlačnim slojem betona, prema uputama proizvođača odabrane konstrukcije. Alternativna je monolitna armirano-betonska ploča.

Članak 13.

(Podne obloge)

- (1) U prostoriji dnevnog boravka i sobama podovi se oblažu "brodskim podom" od četinarskog drveta prve klase. Brodski pod se postavlja na štafle 5×8 cm na razmaku od maksimalno 40 cm.
- (2) U hodniku, kupaonici i kuhinji postavlja se keramička obloga od protukliznih pločica. Uz zid hodnika oblaže se sokl u visini 10 cm.

Članak 14.

(Hidroizolacija objekta)

- (1) Objekt mora biti zaštićen od prodora vlage. Ako je prizemlje objekta predmet izgradnje/saniranja, prostorija ispod kojih nema podrumске prostorije mora biti po cijeloj površini (betonska ploča) zaštićena hidroizolacijskim slojem bituminizirane trake min. debljine 4 mm. Bituminizirana traka vari se za podlogu uz prethodno premazivanje bitulit emulzijom. Preklap slojeva min 10 cm. Na pod kupaonice i zahoda postavlja se hidroizolacija.

Članak 15.

(Termoizolacija objekta)

- (1) Minimum termičke zaštite se odnosi na zaštitu korisnika stambene jedinice od prodora hladnoće i pojave kondenza u prostorijama. U fazi postavljanja broskog poda između štafli postavlja se sloj termoizolacije npr. "kamene ili staklene mineralne vune" debljine minimalno 5 cm, sa postavljanjem PVC folije ispod i iznad sloja termike.
- (2) Prije oblaganja podova keramikom na betonskoj ploči izvodi se cementni estrih kao plivajući pod na sloju ekspaniranog polistirena EPS debljine 2 cm.
- (3) Ispod kosog krova oblaže se pod hladnog potkrovlja slojem ekspaniranog polistirena EPS ili "kamene ili staklene mineralne vune" uz postavljanje parne brane, PVC folije i zaštitnog sloja koji može biti od lakog betona. Minimalna debljina termoizolacije iznosi 5 cm.

Članak 16.

(Kuhinja)

- (1) U kuhinju se postavlja kuhinjski element, sudoper sa plohom za cijedenje od nehrđajućeg čelika ukupne dužine 80 cm i slavinom za toplu i hladnu vodu postavljenom na sudoperu. Sudoper se priključuje na instalaciju vodovoda i kanalizacije u zidu.

Članak 17.

(Kupaonica)

- (1) Kupaonica stambene jedinice oprema se sljedećom opremom: tuš kada ili kada; tuš baterija za toplu i hladnu vodu; umivaonik komplet sa sifonom i slavinom za toplu i hladnu vodu; zahod sa poklopcem; ispirič (vodokotlić); slavina za stroj za pranje rublja; priključak odovda za stroj za pranje rublja; električni bojler zapremine 50 litara; električna grijalica 2000 W.
- (2) Kupaonica mora imati mogućnost ventiliranja preko otvora na fasadi ili putem ventilacijskog kanala.

Članak 18.

(Ograde)

- (1) Na postojećim objektima prema potrebi obnoviti ili ako nedostaje postaviti ogradu na stubištu, koja je u funkciji stambene jedinice koja je predmet saniranja. Ograda se postavlja na postojećim balkonima i lođama prostorija koje su uređuju.
- (2) Konstrukcija ograde izvodi se od željeznih kutijastih profila, sa ispunom od hoblane daske. Razmak između daski minimalno 12 cm. Konstrukciju ograde i ispunu zaštititi bojom.

Članak 19.

(Vodovodne instalacije)

- (1) Vodovodne instalacije se ugrađuju u zid. Izbjegavati vođenje instalacije u vanjskom zidu.
- (2) Kod javne opskrbe vodom, izrađuje/sanira se vodomjerno okno i montira vodomjer sa ventilima i željeznim poklopcem. Priključak na javnu mrežu treba provjeriti/ponovo uspostaviti u suradnji sa komunalnim poduzećem.
- (3) Ukoliko nema javne opskrbe, već se koristi lokalni vodovod, izrađuje/sanira se okno za priključenje, sa željeznim poklopcem. Ukoliko je postojao rezervoar sa kišnicom ili bunar potrebno je izvršiti čišćenje, dezinficiranje i montirati hidrofor.
- (4) Izvedene instalacije se ispiraju, dezinficiraju i ispituju na tlak i o tome sačinjava protokol o ispitivanju koji se prilaže uz dokumentaciju za tehnički pregled.

Članak 20.

(Kanalizacija)

- (1) Na postojećim objektima dijelovi oštećene instalacije se zamjenjuju novom instalacijom.
- (2) Uspostaviti konekciju na javni kanalizacijski sustav u suradnji sa komunalnim poduzećem.
- (3) Postojeću septičku jamu, treba pregledati i ako je potrebno očistiti ili popraviti.
- (4) Ako ne postoji odvodnja otpadnih voda izgraditi septičku jamu.

- (5) Postojeća ili izvedena instalacija se ispituje na nepropusnost i o tome sačinjava zapisnik koji se prilaže uz dokumentaciju za tehnički pregled.

Članak 21.

(Elektroinstalacije)

- (1) Implementator (općina) pribavlja elektroenergetsku suglasnost za objekte i dostavlja projektantu. Za određivanje pozicije mjerno priključnog distributivnog ormara (MPDO) projektant konsultuje mjerodavnu elektrodistribuciju u smislu propisa i preporuka, te sukladno tome izrađuje projektnu dokumentaciju.
- (2) U svim prostorijama koje su predmet izgradnje i saniranja izvode se elektroinstalacije rasvjete i instalacije utičnica-priključnica. U sobama se izvode po dvije priključnice, u kuhinji priključnice za el. štednjak, hladnjak, protočni bojler (podpultni priključak) i priključnicu iznad razine radnog dijela kuhinje. U kupaonici se izvode elektroinstalacije za bojler, grijalicu, priključnicu za stroj za pranje rublja te vodootporna instalaciju za rasvjetu. Svi prekidači instalacija izvode se ispred kupaonice, u setu sa indikatorima (KIP prekidač).
- (3) Potrebno je izvršiti galvansko povezivanje svih metalnih masa (Vodovodne instalacije grijanja i sl.) u kupaonici. Vezu ostvariti preko kutije (ispred kupaonice) za izjednačavanje potencijala.
- (4) Izvođač radova je dužan pribaviti atest na izvedene radove instalacija.

Članak 22.

(Plinske instalacije)

- (1) Ako postoji mogućnost priključenja na plin-zemni plin kao energent, razmotriti mogućnost postavljanja plinske instalacije za grijanje stambene jedinice sukladno propisima. Svi radovi na sustavu opskrbe plinom izvan granica stana će biti odgovornost drugih.

Članak 23.

(Dimnjaci i grijanje)

- (1) Na postojećem objektu projektant provjerava ispravnost dimnjaka koji pripada predmetnoj stambenoj jedinici i sukladno tome predlaže se razina intervencije.
- (2) Kod izgradnje novog objekta planira se zagrijavanje dnevnog boravka i soba za spavanje i sukladno tome projektuje broj dimovodnih kanala i dimnjaka.
- (3) Kod izgradnje novih objekata, dimnjak projektirati-locirati u centralnom dijelu objekta. U ruralnim područjima dimnjak locirati u kuhinji radi mogućnosti priključenja kombinovane peći za kuhanje i zagrijavanje.
- (4) Dimnjaci se zidaju punom opekom ili prefabrikovanim dimnjačkim elementima sa dimovodnom cijevi od tehničke keramike sukladno stavku (4) članka 7.

POGLAVLJE III. (ORIJENTACIJSKA DISPOZICIJSKA RJEŠENJA)

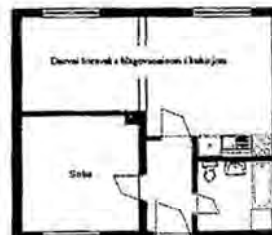
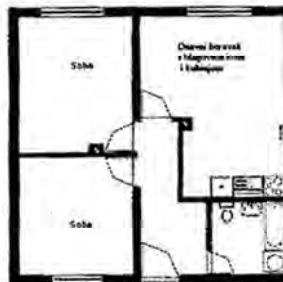
Članak 24.

(Orijentacijska dispozicijska rješenja)

- (1) Grafički prikaz orijentacijskih dispozicijskih rješenja za izgradnju novih stambenih objekata

Neophodna struktura i površina prostorija prema broju članova kućanstva

1.	ZA 1-3 ČLANA OBITEJI (minimalan sadržaj-dnevni boravak, kuhinja, 1/2 sobe, kupaonica sa zahodom)	31,3-41,4 m ²
2.	ZA 4 ČLANA OBITEJI (osnovni sadržaj-dnevni boravak, kuhinja, soba, kupaonica sa zahodom)	36,3-46,4 m ²
3.	ZA 5 ČLANOVA OBITEJI (na osnovni sadržaj dodaje se 1/2 sobe)	42,3-55,4 m ²
4.	ZA 6 ČLANOVA OBITEJI (na osnovni sadržaj dodaje se 1 soba)	47,3-60,4 m ²
5.	ZA 7 ČLANOVA OBITEJI (na osnovni sadržaj dodaje se 1 i 1/2 sobe)	53,3-69,4 m ²
6.	ZA 8 I VIŠE ČLANOVA OBITEJI (na osnovni sadržaj dodaje se 2 sobe)	58,3-74,4 m ²

1. P= 34,07m²2. P=42,10m²3. P=47,50m²4. P=53,03m²5. P=60,41m²6. P=63,02m²

DIO TREĆI

Članak 25.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovi standardi stupaju na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim novinama entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 01-39-2427/13
26. lipnja 2013. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. sc. **Damir Ljubić**, v. r.

Na osnovu člana 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, i 103/09) i člana 55. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/02 i 102/09), a u vezi sa provođenjem Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambeno zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, ministar za ljudska prava i izbjeglice donosi akt

**СТАНДАРДИ
ЗА САНАЦИЈУ И ИЗГРАДЊУ СТАМБЕНИХ
ЈЕДИНИЦА И ОБЈЕКТА У СВРХУ СТАМБЕНОГ
ЗБРИЊАВАЊА РОМА У БиХ**

ДИО ПРВИ

Члан 1.
(Предмет)

- (1) Овим стандардима за санацију и изградњу стамбених јединица и објеката у сврху збрињавања Рома у БиХ (у даљем тексту: Стандарди), утврђује се садржај и величина стамбене јединице према броју чланова домаћинства, те врста и обим радова за санацију-побољшање услова становања и изградњу стамбених објеката.
- (2) Надлежном општинском органу и осталим представницима локалне заједнице као и њиховим партнерима, те стручним институцијама, овим стандардима се дају смјернице за израду пројеката и процјене вриједности санације и изградње стамбених објеката.

Члан 2.
(Кориштење израза)

- (1) У тексту што слиједи, израз "стамбена јединица" се користи у значењу дијела стамбеног објекта који је организован у складу с чланом 5. ових стандарда, а нето површина истог може бити једнака или различита од нето површине стамбеног објекта којем припада.

ДИО ДРУГИ

**ГЛАВА I (САНАЦИЈА, ИЗГРАДЊА, САДРЖАЈ И
ВЕЛИЧИНА СТАМБЕНЕ ЈЕДИНИЦЕ)**

Члан 3.
(Санација објеката)

- (1) У оквиру постојећег габарита објекта који се санира, формира се усељива стамбена јединица, према броју чланова домаћинства, основног садржаја: дневни боравак, кухиња, купатило са wc-ом и ходник, за 1 до 2 члана домаћинства. За сваког наредног члана домаћинства обнавља се ½ собе/мања соба, а за два наредна члана соба, итд.
- (2) Уколико је постојећи објекат већих глцортних димензија и спратности од стамбене јединице из претходног става, према потреби санира се и кров (кровна конструкција и покров) изнад укупне површине стана.

Члан 4.
(Изградња нових објеката)

- (1) Локацију за изградњу новог објекта одређује општина.

Члан 5.
(Садржај и величина стамбене јединице)

- (1) Код изградње новог стамбеног објекта садржај и величина стамбене јединице одређује се према броју чланова домаћинства.
- (2) Минимални садржај за изградњу нове стамбене јединице (објекта) базиран је на величини домаћинства од 1 до 3 члана, одређује се као *основни садржај* и треба да садржи: дневни боравак, кухињу (или дневни боравак са кухињом), ½ собе, купатило са wc-ом и ходник. У циљу рационализације препоручује се обједињавање дневног боравка и кухиње у једну просторију.
- (3) Минимални садржај стамбене јединице, према *основном садржају* из претходног става и броју чланова домаћинства, одређује се:

- a) За једног, два или три члана домаћинства (*основни садржај*), дневни боравак, кухиња, ½ собе, купатило са wc-ом и ходник.
 - б) За четири члана домаћинства, дневни боравак, кухиња, соба, купатило са wc-ом и ходник.
 - ц) За пет чланова домаћинства, дневни боравак, кухиња, соба, ½ собе, купатило са wc-ом и ходник.
 - д) За шест чланова домаћинства, дневни боравак, кухиња, двије собе, купатило са wc-ом и ходник.
 - е) За седам чланова домаћинства, дневни боравак, кухиња, двије собе, ½ собе, купатило са wc-ом и ходник.
 - ф) За осам чланова домаћинства, дневни боравак, кухиња, три собе, купатило са wc-ом и ходник.
 - г) За сваки наредни члан домаћинства додаје се ½ собе, а за два наредна члана, соба.
- (4) Површина просторија унутар стамбене јединице се одређује како слиједи:

Просторија	Препоручљиве површине	
	од – до	
Дневни боравак	15 - 18 м ²	
Кухиња или	4,5 - 6 м ²	
Дневни боравак са кухињом	18 - 24 м ²	
Спаваћа соба	11 - 14 м ²	
½ собе	6 - 9 м ²	
Купатило	3,3 - 4,4 м ²	
Ходник	3,2 - 7,0 м ²	

Напомена: Ако је пројектована просторија (соба) мања од 11 м² сматраће се ½ собе.

ГЛАВА II (ОБИМ И ВРСТА РАДОВА)

Члан 6.

(Конструкција објекта)

- (1) Ако постоји конструкција или дио конструкције објекта која задовољава услове статичке стабилности конструкција се задржава и санира са материјалима по узору на постојећу конструкцију.
- (2) Уколико је конструкција статички нестабилна или не постоји, гради се објекат изнова у складу с чланом 4. ових стандарда.
- (3) Темељење нових објеката изводити према инжењерско-геолошким, геотехничким карактеристикама тла и климатским условима.
- (4) Носива конструкција, код изградње објекта изнова, састоји се од тракастих темеља, вањских носивих зидова дебљине 25 цм. Унутрашњи носиви зидови су минималне дебљине 20 цм. Сви носиви зидови се међусобно окрућују хоризонталним и вертикалним серклажима.
- (5) Конструкцију објекта пројектовати и извести у складу са техничким прописима из области грађења и прописима за грађење у сеизмичким подручјима који важе за зону у којој се објект гради.

Члан 7.

(Кровови)

- (1) Коси кровови израђују се од дрвене четинарске грађе I или II класе. Ослонци подрожница у пољу крова ослањају се у правцу (пројекцији) носивих зидова уз дозвољена одступања до 20 цм од ивице зида. Кровни везачи постављају се у правцу осовине рогова и обострано окрућују "клијештима". Клијешта се упуштају усијецањем за 2 цм према подружници у ширини подрожнице. Стреха-препуст крова уз забатне зидове изводи се са роговима уз забатни зид и на ивици крова. Минимална ширина стрехе у пројекцији

75 cm. Потков стрехе изводи се ламперијом $d=12$ mm са постављањем по роговима или између рогова. Дијелови дрвене конструкције видљиве на фасади премазују се два пута заштитном бојом.

- (2) Код санације и изградње нових објеката индивидуалног типа, за покровни материјал користи се материјал типичан за подручје градње.
- (3) Сви отвори испод стрехе и на таванским зидовима затварају се ради заштите од вјетра и подизања кровног покривача.
- (4) Димњак изнад крова се изводи минимално 50 cm изнад сљемена или 100 cm вертикално мјерено на косу раван крова.
- (5) На рубове двоводног крова поставља се чеона даска и опшива лимом (вјетар лајсна). Пресејцишта вишеводних сливних површина (увале) као и сви продори кроз кровну раван се опшивају поцинчаним лимом. На стреху крова постављају се хоризонтални олуци. Вертикалне олуке поставити на позицију гдје ће вода природним падом отицати од објекта.

Члан 8.

(Вањски зидови и фасада)

- (1) За обнављање и поправке оштећених дијелова постојећих зидова употребљава се идентичан материјал или одговарајући замјенски у истој дебљини зида. Код објеката који се изводе изнова користи се шупљи опекарски блок ширине зида 25 cm.
- (2) На фасадне зидове поставља се термо фасада од експандираног полистирена, ЕПС $d=8$ cm, са завршном обрадом од водоодбојног танкослојног малтера.

Члан 9.

(Вањски отвори)

- (1) Вањски отвори се затварају прозорима остакљеним термоизолационим стаклом (мин. $4+12+4$ mm). Конструкцију прозора дефинише пројектант уз ограничења код избора материјала. За дрво, трослојно ламелирани профил пресека $68/82$ mm, а за ПВЦ профил са 4 до 5 комора ојачаних челичним језгром.
- (2) На парапет прозора са унутрашње и вањске стране поставља се одговарајућа прозорска клупица.
- (3) Вањска врата израђују се од четинарског дрвета прве класе трослојно ламелирани профил са крилом врата од пуног дрвета или врата од ПВЦ профила са 4 до 5 комора, ојачаних челичним језгром. Парапет крила врата од дрвета, са вањске стране облаже се лименим опшавом са окапним профилем. Оков врата извести према сандардима са цилиндар бравом.
- (4) Столарске позиције премазују се 2x лазурном бојом.

Члан 10.

(Унутрашња врата)

- (1) Шток врата од пуног дрвета са уграђеном заптивном бртвом. Крило врата обострано шперовано и фурнирано, са саћастом испуном. Оков врата према сандардима са обичном бравом.
- (2) Између довратника поставља се праг од тврдог дрвета (нпр. буква). Уколико у домаћинству има инвалидно лице које користи инвалидска колица онда се не изводе прагови. У том случају се постављају прелазне подне лајсне на мјесту сучељавања различитих подних облога.

Члан 11.

(Унутрашњи зидови)

- (1) Дебљина нових преградних зидова минимално 12 cm. Уколико се у преградне зидове поставља инсталација водовода и канализације, дебљина зида је 14 cm.
- (2) Сви унутрашњи зидови у просторијама које се обнављају, малтеришу се грубим и финим малтером у укупној минималној дебљини 2 cm.
- (3) Зид купатила грубо се малтерише и облаже керамичким плочицама у минималној висини 150 cm, а изнад каде или туша минимално 200 cm од нивоа пода.
- (4) Зид кухиње облаже се у висини од минимално 60 cm, на висини доње ивице од пода 75 cm у дијелу изнад судопера, мјеста ел. шпорета и радног дијела. Минимална дужина облагања је 2 m.

Члан 12.

(Плафони)

- (1) Оштећени плафони гдје није угрожена стабилност санирају се и обрађују према датим условима.
- (2) Код нове изградње, плафон-таваница се изводи (полумонтажно) са носивим гредицама и испуном од шупљих опекарских елемената и притисним слојем бетона, према упутствима произвођача изабране конструкције. Алтернатива је монолитна армирано-бетонска плоча.

Члан 13.

(Подне облоге)

- (1) У просторији дневног боравка и собама подови се облажу "бродским подом" од четинарског дрвета прве класе. Бродски под се поставља на штафле 5×8 cm на размаку од максимално 40 cm.
- (2) У ходнику, купатилу и кухињи поставља се керамичка облога од протуклизних плочица. Уз зид ходника облаже се сокл у висини 10 cm.

Члан 14.

(Хидроизолација објекта)

- (1) Објекат мора бити заштићен од продора влаге. Ако је приземље објекта предмет изградње/санације, просторија испод којих нема подрумске просторије мора бити по цијелој површини (бетонска плоча) заштићена хидроизолационим слојем битуминизиране траке мин. дебљине 4 mm. Битуминизирана трака вари се за подлогу уз претходно премазивање битулит емулзијом. Преклоп слојева мин 10 cm. На под купатила и WC-а поставља се хидроизолација.

Члан 15.

(Термоизолација објекта)

- (1) Минимум термичке заштите се односи на заштиту корисника стамбене јединице од продора хладноће и појаве конденза у просторијама. У фази постављања бродског пода између штафли поставља се слој термоизолације нпр. "камене или стаклене минералне вуне" дебљине минимално 5 cm, са постављањем ПВЦ фолије испод и изнад слоја термике.
- (2) Прије облагања подова керамиком на бетонској плочи изводи се цементни естрих као пливајући под на слоју експандираног полистирена ЕПС дебљине 2 cm.
- (3) Испод косог крова облаже се под хладног поткровља слојем експандираног полистирена ЕПС или "камене или стаклене минералне вуне" уз постављање парне бране, ПВЦ фолије и заштитног слоја који може бити од лаког бетона. Минимална дебљина термоизолације износи 5 cm.

Члан 16.

(Кухиња)

- (1) У кухињу се поставља кухињски елемент, судопер са површином за цијеђење од нехрђајућег челика укупне дужине 80 цм и славином за топлу и хладну воду постављеном на судоперу. Судопер се прикључује на инсталацију водовода и канализације у зиду.

Члан 17.

(Купатило)

- (1) Купатило стамбене јединице опрема се сљедећом опремом: туш када или када; туш батерија за топлу и хладну воду; умиваоник комплет са сифоном и славином за топлу и хладну воду; wc шоља са поклопцем; испирач (водокотлић); славина за машину за прање веша; прикључак одовда за машину за прање веша; електрични бојлер запремине 50 литара; електрична гријалица 2000 W.
- (2) Купатило мора имати могућност вентилације преко отвора на фасади или путем вентилационог канала.

Члан 18.

(Ограда)

- (1) На постојећим објектима према потреби обновити или ако недостаје поставити ограду на степеништу, која је у функцији стамбене јединице која је предмет санирања. Ограда се поставља на постојећим балконима и ложама просторија које су уређују.
- (2) Конструкција ограде изводи се од жељезних кутијастих профила, са испуном од блаване даске. Размак између даски минимално 12 цм. Конструкцију ограде и испуну заштитити бојом.

Члан 19.

(Водоводне инсталације)

- (1) Водоводне инсталације се уграђују у зид. Избјежавати вођење инсталације у вањском зиду.
- (2) Код јавног снабдијевања водом, израђује/санира се водомјерно окно и монтира водомјер са вентилима и жељезним поклопцем. Прикључак на јавну мрежу треба провјерити/поново успоставити у сарадњи са комуналним предузећем.
- (3) Уколико нема јавног снабдијевања, већ се користи локални водовод, израђује/санира се окно за прикључење, са жељезним поклопцем. Уколико је постојао резервоар са кишницом или бунар потребно је извршити чишћење, дезинфекцију и монтирати хидрофор.
- (4) Изведене инсталације се испирају, дезинфикују и испитују на притисак и о томе сачињава протокол о испитивању који се прилаже уз документацију за технички преглед.

Члан 20.

(Канализација)

- (1) На постојећим објектима дијелови оштећене инсталације се замјењују новом инсталацијом.
- (2) Успоставити конекцију на јавни канализациони систем у сарадњи са комуналним предузећем.
- (3) Постојећу септичку јаму, треба прегледати и ако је потребно очистити или поправити.
- (4) Ако не постоји одводња отпадних вода изградити септичку јаму.

- (5) Постојећа или изведена инсталација се испитује на непропусност и о томе сачињава записник који се прилаже уз документацију за технички преглед.

Члан 21.

(Електроинсталације)

- (1) Имплементатор (општина) прибавља електроенергетску сагласност за објекте и доставља пројектанту. За одређивање позиције мјерно прикључног дистрибутивног ормара (МПДО) пројектант консултује надлежну електродистрибуцију у смислу прописа и препорука, те у складу с тим израђује пројектну документацију.
- (2) У свим просторијама које су предмет изградње и санације изводе се електроинсталације расвјете и инсталације утичница-прикључница. У собама се изводе по двије прикључнице, у кухињи прикључнице за ел. шпорет, фрижидер, проточни бојлер (подпултни прикључак) и прикључницу изнад нивоа радног дијела кухиње. У купатилу се изводе електроинсталације за бојлер, гријалицу, прикључницу за веш машину те водотијесну инсталацију за расвјету. Сви прекидачи инсталација изводе се испред купатила, у сету са индикаторима (КИП прекидач).
- (3) Потребно је извршити галванско повезивање свих металних маса (Водоводне инсталације гријања и сл.) у купатилу. Везу остварити преко кутије (испред купатила) за изједначавање потенцијала.
- (4) Извођач радова је дужан прибавити атест на изведене радове инсталација.

Члан 22.

(Гасне инсталације)

- (1) Ако постоји могућност прикључења на гас-земни гас као енергент, размотрити могућност постављања гасне инсталације за гријање припада јединице у складу са прописима. Сви радови на систему снабдијевања гасом изван граница стана ће бити одговорност других.

Члан 23.

(Димњаци и гријање)

- (1) На постојећем објекту пројектант провјерава исправност димњака који припада предметној стамбеној јединици и у складу стим предлаже се ниво интервенције.
- (2) Код изградње новог објекта планира се загријавање дневног боравка и соба за спавање и у складу с тим пројектује број димоводних канала и димњака.
- (3) Код изградње нових објеката, димњак пројектовати-лоцирати у централном дијелу објекта. У руралним подручјима димњак лоцирати у кухињи ради могућности прикључења комбинованог шпорета за кухање и загријавање.
- (4) Димњаци се зидају пуном опеком или префабрикованим димњачким елементима са димоводном цијеви од техничке керамике и у складу са ставом (4) члана 7.

ГЛАВА III (ОРИЈЕНТАЦИОНА ДИСПОЗИЦИОНА РЈЕШЕЊА)

Члан 24.

(Оријентациона диспозициона рјешења)

- (1) Графички приказ оријентационих диспозиционих рјешења за изградњу нових стамбених објеката

Неопходна структура и површина просторија према броју чланова домаћинства

1. ЗА 1-3 ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ (минималан садржај-дневни боравак, кухиња, ½ собе, купатило са wc-ом) м ²	31,3 – 41,4
2. ЗА 4 ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ (основни садржај-дневни боравак, кухиња, соба, купатило са wc-ом)	36,3 – 46,4 м ²
3. ЗА 5 ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ (на основни садржај додаје се ½ собе)	42,3 – 55,4 м ²
4. ЗА 6 ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ (на основни садржај додаје се 1 соба)	47,3 – 60,4 м ²
5. ЗА 7 ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ (на основни садржај додаје се 1 и ½ собе)	53,3 – 69,4 м ²
6. ЗА 8 И ВИШЕ ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ (на основни садржај додаје се 2 собе)	58,3 – 74,4 м ²

1. П= 34,07 м²2. П= 42,10 м²3. П= 47,50 м²4. П= 53,03 м²5. П= 60,41 м²6. П= 63,02 м²

ДИО ТРЕЋИ

Члан 25.

(Ступање на снагу)

- (1) Ови Стандарди ступају на снагу осмога дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће

се и у службеним новинама ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 01-39-2427/13
26. јуна 2013. године
Сарајево

Министар
Мр sc. **Дамир Љубић**, с. р.